

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)
den 4 mars 2004*

I mål C-290/01,

angående en begäran enligt artikel 234 EG, från Cour de cassation (Frankrike), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Receveur principal des douanes de Villepinte

och

Derudder & Cie SA,

ytterligare deltagare i rättegången:

Tang Frères,

angående tolkningen av artikel 70.1 i rådets förordning (EEG) nr 2913/92 av den 12 oktober 1992 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen (EGT L 302, s. 1; svensk specialutgåva, område 2, volym 16, s. 4),

* Rättegångsspråk: franska.

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av domarna C.W.A. Timmermans (referent), tillförordnad ordförande på femte avdelningen, A. La Pergola och S. von Bahr,

generaladvokat: F.G. Jacobs,

justitiesekreterare: avdelningsdirektören H.A. Rühl,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— bolaget Tang Frères, genom J.-P. Spitzer, avocat,

— Frankrikes regering, genom G. de Bergues och A. Colomb, båda i egenskap av ombud,

— Italiens regering, genom I.M. Braguglia, avvocato dello Stato,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom R. Tricot, i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid förhandlingen den 5 februari 2003 av: Frankrikes regering, företrädd av A. Colomb, och kommissionen, företrädd av X. Lewis, i egenskap av ombud,

och efter att den 10 april 2003 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Cour de cassation har, genom beslut av den 17 juli 2001 som inkom till domstolen den 23 juli samma år, i enlighet med artikel 234 EG ställt en fråga om tolkningen av artikel 70.1 i rådets förordning (EEG) nr 2913/92 av den 12 oktober 1992 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen (EGT L 302, s. 1; svensk specialutgåva, område 2, volym 16, s. 4) (nedan kallad gemenskapens tullkodex).
- 2 Frågan har uppkommit i en tvist mellan Derudder & Cie SA (nedan kallat Derudder), tulldeklarant, och Receveur principal des douanes de Villepinte (tullmyndighet i Villepinte) (Frankrike) med anledning av ett av nämnda myndighet utfärdat föreläggande om betalning av 467 045 FRF, motsvarande beloppet för en tilläggstull på import av ris till följd av en analys som utförts på prover av denna vara.

Tillämpliga bestämmelser

Bestämmelser som var tillämpliga innan gemenskapens tullkodex trädde i kraft

- 3 I artikel 9 i rådets direktiv 79/695/EEG av den 24 juli 1979 om harmonisering av förfaranden för varors övergång till fri omsättning (EGT L 205, s. 19) anges följande:

”1. Utan att det påverkar de övriga kontrollmöjligheter som tullmyndigheten förfogar över får den undersöka samtliga varor eller en del av dem

...

4. Deklaranten skall vara berättigad att vara närvarande eller representerad när varorna undersöks. Om tullmyndigheten anser det lämpligt, skall den kräva att deklaranter är närvarande eller är representerad när varorna undersöks för att ge tullmyndigheten den hjälp som behövs för att underlätta undersökningen.

5. Tullmyndigheten får vid undersökningen av varorna ta prover för analys eller för fördjupad kontroll. Förvaltningen skall bära kostnaden för analysen eller kontrollen.”

4 I artikel 10 i direktiv 79/695 föreskrivs följande:

”1. De resultat som erhållits vid kontrollen av deklARATIONEN och av bifogade handlingar, och i förekommande fall vid undersökningen av varorna, skall användas för beräkningen av importtullen och för tillämpningen av de övriga bestämmelser som gäller för varornas övergång till fri omsättning. Om deklARATIONEN och bifogade handlingar inte har kontrollerats och varorna inte har undersökts, skall nämnda beräkning och nämnda tillämpning göras på grundval av de uppgifter som lämnats i deklARATIONEN.

2. Punkt 1 utgör inte något hinder mot eventuella ytterligare kontroller av de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där varorna övergått till fri omsättning eller mot de konsekvenser som kan följa därav med tillämpning av gällande bestämmelser, särskilt vad beträffar ändring av beloppet för den importtull som tillämpas på varorna.”

5 Slutligen anges följande i artikel 13.3 i direktiv 79/695: ”Fram till dess varorna har frigjorts får de inte utan tillstånd av tullmyndigheten förflyttas från den plats där de befinner sig eller hanteras på något sätt.”

6 Vad beträffar den undersökning av varor som föreskrivs i direktiv 79/695 anges följande i artikel 11 kommissionens direktiv 82/57/EEG av den 17 december 1981 om vissa genomförandebestämmelser till direktiv 79/695 (EGT L 28, 1982, s. 38), i dess lydelse enligt kommissionens direktiv 83/371/EEG av den 14 juli 1983 (EGT L 204, s. 63) (nedan kallat direktiv 82/57):

”Om tullmyndigheten beslutar att undersöka endast en del av varorna skall den underrätta deklARANTEN eller dennes representant om vilka varor den önskar undersöka, utan att deklARANTEN eller representanten kan motsätta sig myndighetens val.

Resultatet av den partiella undersökningen skall gälla alla de varor som omfattas av deklarationen. Deklaranten får dock begära en ytterligare undersökning av varorna om han anser att resultatet av den partiella undersökningen inte är representativt för resten av de deklarerade varorna.”

7 I artikel 12.1 och 12.2 i direktiv 82/57 föreskrivs följande:

”1. Tullmyndigheten skall underrätta deklaranten eller dennes representant om den beslutar att undersöka varorna.

2. Deklaranten eller den person som deklaranten utsett att närvara vid undersökningen av varorna skall ge tullmyndigheten den hjälp som behövs för att underlätta dess arbete. ...”

8 I artikel 13.1 och 13.2 i direktiv 82/57 föreskrivs följande angående provtagning:

”1. Om tullmyndigheten beslutar att ta prover skall den underrätta deklaranten eller dennes representant om detta.

Om tullmyndigheten finner det nödvändigt får den begära att deklaranten eller en av denne utsedd representant närvarar vid provtagningen för att ge myndigheten den hjälp som behövs för detta ändamål.

2. Proverna skall tas av tullmyndigheten själv. Den får dock begära att proverna tas under deras övervakning av deklaranter eller av en person utsedd av honom.

Proverna skall tas i enlighet med de metoder som fastställs i gällande bestämmelser.”

9 I artikel 14.1 i direktiv 82/57 föreskrivs att ”[d]eklaranten eller den person som han utsett att närvara vid provtagningen skall ge tullmyndigheten den hjälp som behövs för att underlätta provtagningen”.

10 I artikel 15 i direktiv 82/57 anges följande:

”Om tullmyndigheten tar prover för analys eller en närmare undersökning skall den tillåta att varorna i fråga frigörs utan att resultatet från analysen eller undersökningen inväntas, såvida det inte finns andra skäl för att inte göra detta.

I sådant fall skall bestämmelserna i artikel 20.1 tillämpas.”

11 Slutligen föreskrivs följande i artikel 20.1 första stycket i direktiv 82/57:

”Om tullmyndigheten i avvaktan på resultatet av de utförda kontrollerna, antingen för att verifiera de i deklARATIONEN eller i de bifogade dokumenten

lämnade uppgifterna eller för att undersöka varorna, inte anser sig kunna fastställa beloppet för importtullen på varorna, kan den på begäran av deklaranten ändå frigöra varorna. Frigörande får inte vägras endast av den anledningen att det definitiva fastställandet av varornas tullvärde dröjer eller att ursprunget för de varor för vilka förmånsbehandling i tullhänseende på grund av ursprung begärs inte definitivt är fastställt. Frigörandet av varorna skall ge upphov till att de fastställda importtullarna omedelbart bokförs i enlighet med uppgifterna i deklARATIONEN.”

Gemenskapens tullkodex och de bestämmelser som antagits för tillämpning av den

- 12 Direktiven 79/695 och 82/57 har upphävts genom gemenskapens tullkodex respektive kommissionens förordning (EEG) nr 2454/93 av den 2 juli 1993 om tillämpningsföreskrifter för förordning nr 2913/92 (EGT L 253, s. 1; svensk specialutgåva, område 2, volym 10, s. 1). Kodexen och förordningen är tillämpliga sedan den 1 januari 1994 och innehåller bestämmelser som i sak har samma lydelse som ovannämnda bestämmelser i direktiven 79/695 och 82/57.
- 13 I artikel 68 i gemenskapens tullkodex anges följande:

”Tullmyndigheterna får för att kontrollera riktigheten av de deklARATIONER de har mottagit göra följande:

- a) Granska de handlingar som ingår i deklARATIONEN och de dokument som bifogats den. Tullmyndigheterna får ålägga deklARANTEN att visa upp andra dokument som bestyrker riktigheten av de upplysningar som finns i deklARATIONEN.

b) Undersöka varorna och ta prover för analys eller för fördjupad kontroll.”

14 Artikel 69.2 i gemenskapens tullkodex har följande lydelse:

”Deklaranten skall vara berättigad att vara närvarande när varorna undersöks och när prover tas. Om tullmyndigheterna anser det lämpligt, skall de kräva att deklaramenten är närvarande eller är representerad när varorna undersöks eller prover tas för att ge tullmyndigheterna den hjälp som behövs för att underlätta undersökningen eller provtagningen.”

15 I artikel 70.1 i nämnda kodex föreskrivs följande:

”Om endast en del av de varor som omfattas av en deklamation undersöks, skall resultatet av denna partiella undersökning gälla alla de varor som omfattas av deklamationen.

Deklaranten får dock begära en ytterligare undersökning av varorna om han anser att resultatet av den partiella undersökningen inte är representativt för resten av de deklarerade varorna.”

16 Artikel 71 i kodexen har följande lydelse:

”1. De resultat som erhållits vid kontrollen av deklamationen skall användas för tillämpningen av de bestämmelser som gäller det tullförfarande till vilket varorna hänförs.

2. Om deklARATIONEN inte har kontrollerats, skall de bestämmelser som avses i punkt 1 tillämpas på grundval av de uppgifter som lämnats i deklARATIONEN.”

17 I artikel 78 i gemenskapens tullkodex anges följande:

”1. Tullmyndigheterna får på eget initiativ eller på deklARANTENS begäran ändra deklARATIONEN efter det att varorna har frigjorts.

2. Tullmyndigheterna får, efter att de frigjort varorna och för att försäkra sig om riktigheten av de i deklARATIONEN lämnade uppgifterna, kontrollera de kommersiella dokument och data som avser import- eller exportförfarandena för varorna i fråga eller de efterföljande kommersiella förfaranden som berör varorna. Denna kontroll får genomföras hos deklARANTEN och hos varje annan person som av yrkesmässiga skäl är direkt eller indirekt inblandad i nämnda förfaranden samt hos varje annan person som innehar nämnda dokument och data i affärssyfte. Tullmyndigheterna får också undersöka varorna om dessa fortfarande kan uppvisas.

3. Om granskningen av deklARATIONEN eller kontrollen i efterhand tyder på att de bestämmelser som gäller det berörda tullförfarandet har tillämpats på basis av felaktiga eller bristfälliga upplysningar, skall tullmyndigheterna i enlighet med fastställda bestämmelser vidta de åtgärder som krävs för att reglera situationen med hänsyn till de nya upplysningar som föreligger.”

18 Slutligen föreskrivs följande i artikel 243.1 första stycket i nämnda kodex:

”Varje person skall ha rätt att överklaga beslut som fattats av tullmyndigheterna i fråga om tillämpningen av tullagstiftningen och som berör denne direkt och personligen.”

19 Artiklarna 240–244 i förordning nr 2454/93 motsvarar i sak artiklarna 11–15 i direktiv 82/57, och artikel 248 i nämnda förordning har i mycket stor utsträckning samma lydelse som artikel 20 i direktivet.

Bestämmelser som är tillämpliga på import av ris till gemenskapen

20 Artikel 2.2 i rådets förordning (EEG) nr 2729/75 av den 29 oktober 1975 om importavgifterna för blandningar av spannmål, ris och brutet ris (EGT L 281, s. 18; svensk specialutgåva, område 3, volym 6, s. 158) har följande lydelse:

”För blandningar som består antingen av ris som kan hänföras till olika bearbetningsgrupper eller bearbetningsled, eller av ris som kan hänföras till en eller flera olika bearbetningsgrupper eller ett eller flera bearbetningsled, och brutet ris, skall den importavgift tillämpas som gäller

— för den viktjämsigt dominerande beståndsdel, om denna utgör minst 90 procent av blandningens vikt,

— för den beståndsdel som är belagd med den högsta importavgiften, om ingen av beståndsdelarna utgör minst 90 procent av blandningens vikt.”

- 21 Enligt punkt 3 i bilaga A till rådets förordning (EEG) nr 1418/76 av den 21 juni 1976 om den gemensamma organisationen av marknaden för ris (EGT L 166, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 7, s. 104), som var tillämplig vid tiden för de sakomständigheter som gav upphov till tvisten vid den nationella domstolen, definierades brutet ris som ”korndelar vars längd inte överstiger tre fjärdedelar av de hela kornens genomsnittliga längd”. Vad beträffar mätningen av riskornen anges det i punkt 2c.i i samma bilaga att nämnda mätning skall göras bland annat genom att ”[e]tt representativt prov tas från varupartiet”.

Twisten vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

- 22 Genom en deklARATION som registrerades hos tullmyndigheten i Villepinte den 8 november 1989 överförde Derudder för bolaget Tang Frères räkning ett parti av en vara från Thailand kallad Thaï Flagrant Broken Rice till fri omsättning. Eftersom Derudder deklarerade varorna som brutet ris, tillämpades den importtull som motsvarar detta undernummer i Kombinerade nomenklaturen.
- 23 I syfte att göra en kontroll av dessa varor tog tulltjänstemännen i närvaro av en representant för Derudder ett antal varuprover som skulle analyseras i ett av tullmyndigheten godkänt laboratorium. Enligt uppgifter från den nationella domstolen bestred varken Derudder eller dess representant vid den tidpunkt då proverna togs att varuproverna var representativa, och de begärde inte heller att

tulltjänstemännen skulle ta kompletterande prover. Deklaranten gav nämligen uttryck för en önskan att få saluföra det importerade riset snabbt, varför varorna frigjordes direkt efter provtagningen.

- 24 Vid analysen av de tagna varuproverna framkom att blandningen i fråga inte innehöll minst 90 procent brutet ris, såsom sådant ris definieras i punkt 3 i bilaga A till förordning nr 1418/76, varför tullmyndigheten i enlighet med artikel 2.2 andra strecksatsen i förordning nr 2729/75 ansåg att den högre tullsatsen för import av helt ris skulle tillämpas på varorna. Den 25 maj 1992 utfärdade Receveur principal des douanes de Villepinte därför ett föreläggande där Derudder ålades att betala 467 045 FRF i tilläggstull för importen för bolaget Tang Frères räkning.
- 25 Derudder väckte talan mot Receveur principal des douanes de Villepinte om ogiltigförklaring av föreläggandet vid tribunal d'instance de Bobigny (Frankrike) och bestred därvid såväl tullmyndighetens metod för att analysera varuproverna som det faktum att proverna var representativa. Tullmyndigheten yrkade å sin sida i genkärsmål vid samma domstol betalning av den omtvistade tilläggstullen.
- 26 I ett handläggningsbeslut av den 6 april 1993 fann tribunal d'instance de Bobigny att det, enligt EG-domstolens rättspraxis, särskilt dom av den 6 juni 1990 i mål C-159/88, Van Sillevoldt m.fl. (REG 1990, s. I-2215), är riskornens genomsnittliga längd i ett varuprov från ett parti importerat ris, med bortseende från de omogna kornen, som skall beaktas vid fastställandet av det exakta tullbeloppet för importerade rispartier. Den nationella domstolen förordnade därför att ett sakkunnigutlåtande skulle inhämtas, för att dels bestämma de hela riskornens genomsnittliga längd i det importerade partiet med den metod som EG-domstolen har angivit, dels bedöma om det brutna riset i förevarande fall totalt utgjorde minst 90 procent av partiet.

- 27 Den sakkunnige drog i sin rapport, som gavs in till tribunal d'instance de Bobigny i oktober 1994, i sak samma slutsats som tullmyndigheterna hade dragit med avseende på medellängden för de hela kornen i de tagna varuprovorna och andelen brutet ris i dem, vilken klart understeg 90 procent av blandningens vikt. Den sakkunnige hade dock invändningar mot såväl myndigheternas analysmetod som de ifrågavarande varuprovornas representativitet. Vad beträffar tullmyndigheternas analysmetod uppgav den sakkunnige att det var tekniskt omöjligt att skilja mellan omogna och mogna riskorn, eftersom det i praktiken inte fanns något sätt att särskilja dessa två typer av korn. Vad beträffar representativiteten hos de varuprover som tjänstemännen vid tullmyndigheten i Villepinte hade tagit, noterade den sakkunnige att provorna hade tagits utan någon statistisk provtagningsplan och att resultaten av provanalysen, även om de föreföll vara riktiga, inte kunde extrapoleras till alla de importerade varorna.
- 28 På grundval av denna rapport biföll tribunal d'instance de Bobigny Derudders talan och ogiltigförklarade det omtvistade föreläggandet, genom dom av den 17 maj 1996. I detta avseende framhöll nämnda domstol särskilt att den omständigheten att en representant från Derudder var närvarande vid tulltjänstemännens provtagning "även om det därmed är obestriddigt att de tagna varuprovorna faktiskt kommer från det importerade partiet, inte leder till slutsatsen att provorna *ipso facto* är representativa och till att importören därefter inte har någon möjlighet att bestrida denna representativitet".
- 29 Cour d'appel de Paris (Frankrike) avslog på samma grunder överklagandet av nämnda dom, genom dom av den 29 januari 1999, varpå Receveur principal des douanes de Villepinte överklagade sistnämnda dom och därvid åberopade dels åsidosättande av artiklarna 447-1 och 450-2 i franska Code des douanes, enligt vilka mål där sakkunnigutlåtande inhämtas måste hänskjutas till Commission de conciliation et d'expertise douanière, dels av artikel 70 i gemenskapens tullkodex. Beträffande sistnämnda bestämmelse anförde Receveur principal des douanes de

Villepinte särskilt att cour d'appel de Paris hade åsidosatt densamma, vid sin bedömning att resultaten av undersökningen av de prover som tagits av de importerade varorna inte kunde anses gälla för alla varorna, trots att proverna togs med båda parterna närvarande utan att deklaranter eller dennes representant begärde att tullmyndigheterna i fråga skulle ta ytterligare prover.

- 30 Cour de cassation fann att utgången av tvisten under dessa omständigheter berodde på en tolkning av gemenskapsrätten, varför den vilandeförklarade målet och hänsköt följande fråga till EG-domstolen för förhandsavgörande:

”[S]kall artikel 70.1 i gemenskapens tullkodex tolkas så, att en deklarat, vars representant var närvarande när tullmyndigheterna tog ett varuprov och vid det tillfället inte bestred att provet var representativt, inte senare har rätt att, vid en domstol där talan har väckts om betalning av en av tullmyndigheten begärd tilläggstull vid import, åberopa att varuprovet inte var representativt?”

Bedömning av tolkningsfrågan

- 31 Den nationella domstolen har ställt frågan för att få klarhet i huruvida gemenskapsbestämmelserna skall tolkas så, att en tulldeklarat eller dennes representant, som var närvarande när tullmyndigheterna tog ett prov av importerade varor, men som då inte bestred att provet var representativt, har rätt att bestrida denna representativitet när samma myndigheter anmodar honom att betala tilläggstull vid import till följd av myndigheternas analyser av nämnda prov.

Yttranden som inkommit till domstolen

- 32 Bolaget Tang Frères anser att frågan skall besvaras jakande. Det bör nämligen enligt bolaget alltid finnas möjlighet att vid en domstol bestrida att ett taget varuprov är representativt under sådana omständigheter som är för handen i tvisten vid den nationella domstolen, dels eftersom tulldeklaranten själv enligt gemenskapens tullkodex inte på något sätt är skyldig att vara närvarande vid undersökningen av varorna eller känna till varje varas särskilda egenskaper, dels eftersom artikel 70.1 i kodexen endast avser partiella undersökningar av varorna och inte provtagning. Den legala presumptionen att resultatet av den partiella undersökningen är representativt för alla de deklarerade varorna är således inte tillämplig på provtagning.
- 33 Även om sådan representativitet kan anses föreligga, anser bolaget Tang Frères att den omständigheten att varuproverna togs med båda parterna närvarande inte kan frånta deklaranten eller dess representant alla möjligheter till bestridande i ett senare skede, eftersom det framgår av själva lydelsen i artikel 70.1 andra stycket i gemenskapens tullkodex att rätten att begära en ytterligare undersökning förutsätter att deklaranten inte är nöjd med resultatet av den partiella undersökningen av varorna. Ett bestridande kan således per definition inte göras innan resultatet av nämnda undersökning är känt. Alla andra tolkningar strider mot den grundläggande talerätt som föreligger enligt såväl artikel 243 i nämnda kodex som domstolens rättspraxis.
- 34 Den franska och den italienska regeringen samt kommissionen delar i sak bolaget Tang Frères tolkning men har dock vissa reservationer mot den.
- 35 Den italienska regeringen anser att deklaranten bör ge uttryck för sina eventuella invändningar med avseende på att varuprovet är representativt senast när tullmyndigheterna upprättar tullbeslutet.

- 36 Den franska regeringen och kommissionen har anfört att de sakomständigheter som gav upphov till tvisten vid den nationella domstolen inte omfattas av gemenskapens tullkodex, utan av direktiven 79/695 och 82/57, och gjort gällande att rätten att bestrida att ett varuprov är representativt i princip upphör när varorna i fråga frigörs, eftersom varorna från och med denna tidpunkt inte längre är föremål för tullövervakning. Den franska regeringen grundar denna slutsats på själva ordalydelsen i artikel 15 första stycket i direktiv 82/57, enligt vilken tullmyndigheterna skall frigöra de varor av vilka prover har tagits endast "såvida det inte finns andra skäl för att inte göra detta", medan kommissionen för sin del åberopar syftet med gemenskapens tullagstiftning, vilket är att säkerställa en snabb undersökning av varorna vid tullklareringen av dem. Enligt kommissionen är det således endast resultaten av gjorda varuprovsanalyser som i förekommande fall kan bestridas efter det att tullmyndigheterna har frigjort varorna.

Domstolens svar

- 37 Rätten noterar inledningsvis att den bestämmelse som den nationella domstolen har nämnt i sin fråga, det vill säga artikel 70 i gemenskapens tullkodex, ännu inte hade trätt i kraft vid tiden för de sakomständigheter som gav upphov till tvisten vid den nationella domstolen. Gemenskapens tullkodex är nämligen enligt artikel 253 andra stycket i kodexen tillämplig först från och med den 1 januari 1994, medan de tullformaliteter som Derudder har bestridit utfördes i november 1989 och det omtvistade föreläggandet utfärdades i maj 1992.
- 38 För att kunna ge den nationella domstolen ett användbart svar skall EG-domstolen därför även tolka de gemenskapsbestämmelser avseende tullmyndigheternas provtagningar som var tillämpliga vid tiden för de sakomständigheter som gav upphov till tvisten vid den nationella domstolen, det vill säga i förevarande fall bestämmelserna i direktiven 79/695 och 82/57, närmare bestämt artiklarna 9 och 10 i direktiv 79/695 samt artikel 11 i direktiv 82/57, vars lydelse direkt har legat till grund för utformningen av lydelsen i den aktuella artikel 70 i gemenskapens tullkodex.

- 39 I detta avseende kan det direkt konstateras att det varken i gemenskapens tullkodex eller i direktiven 79/695 och 82/57 finns någon bestämmelse som på något sätt kan begränsa deklarantens eller dennes representants rätt att efter det att prover har tagits av de importerade varorna bestrida att dessa varit representativa på grund av att han har varit närvarande vid provtagningarna utan att vid den tidpunkten formellt bestrida denna representativitet.
- 40 För det första framgår det nämligen klart av såväl artikel 69.2 i gemenskapens tullkodex som nämnda direktiv, särskilt artikel 9.4 och 9.5 i direktiv 79/695 samt artikel 13.1 i direktiv 82/57, att deklaranten eller dennes företrädare, även om han skall informeras om tullmyndigheternas provtagningar på varorna, inte måste vara närvarande när proverna tas. I ett sådant fall kan han sålunda per definition inte bestrida något vid nämnda provtagning.
- 41 För det andra framgår det även av gemenskapens tullkodex och tillämpningsföreskrifterna för den samt av nämnda direktiv att deklaranten eller dennes representant, när han närvarar vid sådana provtagningar, har ett i högsta grad begränsat handlingsutrymme, eftersom varuproverna enligt artikel 13.2 i direktiv 82/57 och artikel 242.2 första stycket i förordning nr 2454/93 i princip skall tas av tullmyndigheterna själva.
- 42 Under sådana omständigheter kan rätten att bestrida att ett prov som tullmyndigheterna har tagit av de importerade varorna är representativt inte a priori nekas deklaranten eller dennes representant även om han inte har bestridit denna representativitet vid provtagningen. Förutom att en sådan tolkning inte på

något sätt står i strid med lydelsen av ovannämnda bestämmelser är den även helt förenlig med själva syftet med gemenskapens tullbestämmelser, vilket framgår av bland annat nionde skälet i direktiv 79/695 och femte skälet i gemenskapens tullkodex, nämligen att säkerställa en korrekt tillämpning av de tullar och avgifter som föreskrivs i dessa bestämmelser. Om tullmyndigheterna med detta perspektiv måste ges omfattande kontrollbefogenheter, måste de ekonomiska aktörerna också ha rätt att bestrida de sistnämndas beslut, särskilt när de, som i målet vid den nationella domstolen, anser att de varuprover som nämnda myndigheter har tagit för analys inte är representativa för alla de importerade varorna, vilket har medfört att importtullen har bestämts till ett felaktigt belopp.

- 43 Av det anförda följer att en tulldeklarant eller dennes representant kan ha rätt att bestrida att ett prov som har tagits av importerade varor är representativt, även om han var närvarande vid provtagningen utan att vid det tillfället bestrida denna representativitet. Emellertid utgör såväl rättssäkerhetsprincipen som den ändamålsenliga verkan av direktiven 79/695 och 82/57 samt av gemenskapens tullkodex hinder mot en obegränsad sådan möjlighet till bestridande. Möjligheten måste upphöra när tullmyndigheten frigör varorna i fråga, såvida det inte kan visas att varornas beskaffenhet inte på något sätt har ändrats efter frigörandet, så att i synnerhet möjligheten att utföra undersökningar och i förekommande fall ta kompletterande varuprover kvarstår.

- 44 Som kommissionen med rätta har framhållit i det skriftliga yttrande som den har givit in till domstolen svarar denna tolkning — som särskilt grundas på lydelsen av artikel 13.3 i direktiv 79/695, enligt vilken varorna ”[f]ram till dess [de] har frigjorts ... inte utan tillstånd av tullmyndigheten [får] förflyttas från den plats där de befinner sig eller hanteras på något sätt” — för det första mot uppenbara

praktiska behov, eftersom en tulldeklarant eller dennes representant normalt sett inte längre kan bestrida att ett varuprov är representativt när de importerade varorna har frigjorts och dessa har saluförts.

45 Begränsningen i tiden av möjligheten att bestrida att ett prov som har tagits av nämnda varor är representativt svarar vidare mot själva syftet med direktiven 79/695 och 82/57 samt med gemenskapens tullkodex, som är att säkerställa snabba och effektiva förfaranden för övergången till fri omsättning. Om deklaranten hade obegränsad rätt att bestrida denna representativitet, skulle tullmyndigheterna nämligen för att skydda sig mot denna risk vara tvungna att ex officio utföra en fördjupad undersökning av samtliga de varor som är föremål för en tulldeklaration. Detta skulle inte ligga i de ekonomiska aktörernas intresse, då dessa i regel, liksom i målet vid den nationella domstolen, är angelägna om att de deklarerade varorna skall frigöras för att snabbt kunna saluföras. Det skulle inte heller ligga i tullmyndigheternas intresse, eftersom en systematisk undersökning av de deklarerade varorna skulle medföra en avsevärt ökad arbetsbörda för dem.

46 Tolkningen, att möjligheten att bestrida att ett varuprov är representativt är begränsad till den tid då de importerade varorna fortfarande finns tillgängliga för ytterligare provtagning, i förekommande fall, stöds slutligen av lydelsen av gemenskapens tullkodex, och särskilt av artikel 78.2 i denna, enligt vilken tullmyndigheterna, efter det att de frigjort varorna och för att försäkra sig om riktigheten i de i deklARATIONEN lämnade uppgifterna, får undersöka varorna ”om dessa fortfarande kan uppvisas”. Om nämnda myndigheters möjlighet att i efterhand kontrollera tulldeklarationerna sålunda förutsätter att de varor som har varit föremål för deklARATIONERNA är tillgängliga, måste samma sak gälla för en

tulldeklarants eller dennes representants möjlighet att bestrida att ett varuprov är representativt. Denna rätt till bestridande förutsätter således att varorna i fråga inte har frigjorts eller, om så har skett, att de inte på något sätt har förändrats, vilket ankommer på deklaranten eller dennes representant att bevisa.

- 47 Av det anförda följer att tolkningsfrågan skall besvaras så, att direktiven 79/695 och 82/57 samt gemenskapens tullkodex skall tolkas så, att en tulldeklarant eller dennes representant, som var närvarande när tullmyndigheterna tog ett prov av importerade varor, men som då inte bestred att provet var representativt, har rätt att bestrida provets representativitet när samma myndigheter anmodar honom att betala tilläggstull vid import till följd av myndigheternas analyser av nämnda prov, såvida varorna i fråga inte har frigjorts eller, om så har skett, såvida de inte på något sätt har förändrats, vilket ankommer på deklaranten att bevisa.

Rättegångskostnader

- 48 De kostnader som har förorsakats den franska och den italienska regeringen samt kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

— angående den fråga som genom beslut av den 17 juli 2001 har ställts av Cour de cassation — följande dom:

Rådets direktiv 79/695/EEG av den 24 juli 1979 om harmonisering av förfaranden för varors övergång till fri omsättning, kommissionens direktiv 82/57/EEG av den 17 december 1981 om vissa genomförandebestämmelser till direktiv 79/695, i dess lydelse enligt kommissionens direktiv 83/371/EEG av den 14 juli 1983, och rådets förordning (EEG) nr 2913/92 av den 12 oktober 1992 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen skall tolkas så, att en tulldeklarant eller dennes representant, som var närvarande när tullmyndigheterna tog ett prov av importerade varor, men som då inte bestred att provet var representativt, har rätt att bestrida provets representativitet när samma myndigheter anmodar honom att betala tilläggstull vid import till följd av myndigheternas analyser av nämnda prov, såvida varorna i fråga inte har frigjorts eller, om så har skett, såvida de inte på något sätt har förändrats, vilket ankommer på deklaranten att bevisa.

Timmermans

La Pergola

von Bahr

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 4 mars 2004.

R. Grass

V. Skouris

Justitiesekreterare

Ordförande